

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno K 60—
polletno K 30—
četrtletno K 15—
posamezna številka K 2-50

**Oficialno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“
s sedežem v Celju in slovenskih obrtnih društev.**

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

Pri 1 × objavi $\frac{1}{2}$ str. 1200 K
" " " $\frac{1}{3}$ " 600 K
" " " $\frac{1}{4}$ " 300 K
" " " $\frac{1}{8}$ " 150 K
" " " $\frac{1}{16}$ " 75 K
Pri 12 kratni objavi 5%, pri
24 kratni objavi 10% popusta

V. letnik.

V Ljubljani, dne 15. maja 1922.

Štev. 10.

Občni zbor zveze obrtnih zadrug.

«Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani» je imela dne 7. t. m. v sejni dvorani mestnega magistrata svoj redni občni zbor.

Zvezni načelnik, g. Engelbert Franchetti, je ob določeni uri konstatiral sklepčnost ter otvoril občni zbor s prisrčnim pozdravom navzočih. Posebe je pozdravil zastopnika ministrstva trgovine in industrije, gg. dr. Pfeiferja in dr. Rekleja, zastopnika južnoštajerskih obrtnih zadrug, g. Založnika, nadalje zastopnika trgovske in obrtniške zbornice, gg. Mohoriča in dr. Plessa, ter zastopnika Zveze trgovskih gremijev, g. Zebala. Po pozdravnem govoru je podal g. Franchetti obširno poročilo o zveznem delovanju, iz katerega posnemamo v glavnem sledeče:

Po dolgem mrtvilu, v katerega je privedel vojni in povojni čas vsako obrtno gibanje, se je začelo tudi med slovenskimi obrtniki živahno vrvenje in novo življenje. Pod geslom: «V slogi je moč» so nastopali organizatorji-voditelji na plan ter položili temelje za mogočno obrtniško organizacijo. — Zahvaljuje se trgovski in obrtniški zbornici, ki je pomagala Zvezi osobito s tem, da ji je prepustila proti nizki najemni dve sobi za uradovanje. — Oživele so se obrtno-nadaljevalne šole ter po prizadevanju zveznega načelnika se je posrečilo tudi dobiti za vzdrževanje teh šol potrebne prispevke. Napravili so se koraki za uvedbo obrtnih tečajev ter pospeševala ustanovitev novih zadrug in reorganizacija starih. — «Obrtni Vestnik», ki ima za Zvezo, zadruge in obrtnike sploh vedno odprte predale, zasluži, da ga obrtništvo vsestransko podpira in širi. Nadalje omenja tudi, da je

bila v neposredni zvezi z razcvitom «Deželne zveze» tudi ustanovitev «Obrtne banke» v Ljubljani. S paznim očesom je motrilo načelstvo razvoj obrtništva in zadružništva. Pod geslom: «Svoji k svojim» je vrsta mož z bogato izkušnjo na polju obrtništva ustanovila banko, ki naj služi v prvi vrsti kreditu našega obrtnika. Zvezno načelstvo opozarja obrtnike, naj se mnogoštevilno udeležijo podpisovanja tretje emisije delnic, ter toplo priporoča, da vsak obrtnik vlaga ves svoj razpoložljivi denar v svojo «Obrtno banko», ki se pod spretnim vodstvom razvija v prvovrstno bančno podjetje in ki dobro služi domačemu obrtniku in zadružništvu.

Končno se je g. načelnik spominjal treh markantnih zvestih zveznih članov obrtnikov, ki so prerano preminuli: g. Jakoba Martinčiča, ključavničarskega mojstra in posestnika v Ljubljani, ki je vžival zbog neumorne marljivosti in konciljantnosti veliko spoštovanje med obrtništvom. Drugi, ki ga težko pogrešamo, je bil mož širokega strokovnega znanja, velike energije in podjetnosti, tovarnar in veleindustriec g. Ivan Bonač. Služi naj v najboljši zgled obrtnikom za to, da iz malega raste veliko. Nadalje pogreša obrtništvo prerano preminulega tovariša, tesarkega mojstra g. Simona Weissbacherja, ki si je pridobil vsled svojega požrtvovalnega in neumornega delovanja v procvit in dobrobit slovenskega obrtništva velike in neštivilne zasluge. Bodi jim časten spomin!

Nato je podal zvezni načelnik g. Eng. Franchetti bilanco, ki se tiče zveznega premoženja, oziroma izdajanja «Obrtnega Vestnika» in Koledarja. To bilanco o stanju z dnem 31. decembra 1921. z denarnim prometom za l. 1919., 1920. in 1921. vred prinašamo v naslednjem:

	1919		Dohodki		Izdatki		Saldo (dati)		Saldo (imeti)	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Blagajna	32.352	97	31.526	83	—	—	826	14	—	—
Poštna hranilnica	6.411	80	5.910	80	—	—	501	—	—	—
Deleži	—	—	6.900	—	6.900	—	—	—	—	—
Kmečka hranilnica	2.700	—	2.500	—	—	—	200	—	—	—
„Obrtni Vestnik“	12.816	22	12.546	60	—	—	269	62	—	—
Oglesi v „Obrtnem Vestniku“	—	—	2.174	—	2.174	—	—	—	—	—
Kreditno društvo	1.800	—	3.005	—	1.705	—	—	—	—	—
Premičnine in nepremičnine	2.655	—	—	—	—	—	2.655	—	—	—
Upravni stroški	12.324	14	5.996	90	—	—	6.327	24	—	—
	70.560	13	70.560	13	10.779	—	10.779	—	—	—

	Dohodki		Izdatki		Saldo (dati)		Saldo (imeti)	
	K	v	K	v	K	v	K	v
1920								
Saldo prenos iz leta 1919	4.240	86	—	—	—	—	4.240	86
Blagajna	168.574	99	161.695	86	—	—	6.879	13
Poštna hranilnica	37.324	55	30.547	55	—	—	6.777	—
Deleži	—	—	6.900	—	6.900	—	—	—
Kmečka hranilnica	200	—	—	—	—	—	200	—
„Obrtni Vestnik“	44.400	—	27.713	67	—	—	16.686	33
Oglasi v „Obrtnem Vestniku“	1.140	—	14.858	90	13.718	90	—	—
Kreditno društvo	—	—	1.705	—	1.705	—	—	—
Premičnine in nepremičnine	3.297	70	—	—	—	—	3.297	70
Upravni stroški	17.476	70	1.700	60	—	—	15.776	10
Obrtni koledar	49.791	83	23.490	—	—	—	26.301	83
Tiskovni sklad	—	—	67.824	40	67.824	40	—	—
Kreditna banka	50.000	—	50.291	65	291	65	—	—
Obrtna banka	50.281	—	40.000	—	—	—	10.281	—
	426.727	63	426.727	63	90.439	95	90.439	95
1921								
Saldo prenos iz leta 1920.	48.994	57	—	—	—	—	48.994	57
Blagajna	231.451	03	217.098	49	—	—	14.352	54
Poštna hranilnica	96.689	50	90.351	48	—	—	6.338	02
Deleži	—	—	6.900	—	6.900	—	—	—
Kmečka hranilnica	200	—	—	—	—	—	200	—
„Obrtni Vestnik“	56.658	51	72.020	24	15.361	73	—	—
Oglasi v „Obrtnem Vestniku“	12.566	62	47.908	50	35.341	88	—	—
Kreditno društvo	—	—	1.705	—	1.705	—	—	—
Premičnine in nepremičnine	3.297	70	—	—	—	—	3.297	70
Upravni stroški	77.215	91	4.988	80	—	—	72.227	11
Obrtni koledar	10.881	07	51.139	—	40.257	93	—	—
Tiskovni sklad	—	—	68.124	40	68.124	40	—	—
Dobrodelni nameni	3.000	—	500	—	—	—	2.500	—
Obrtna banka	67.781	—	48.000	—	—	—	19.781	—
	608.735	91	608.735	91	167.690	94	167.690	94

Aktiva**BILANCA****Pasiva**

	K	v		K	v
Saldo blagajne dne 31. dec. 1922.	K 14.352	54	Deleži	6.900	—
„ poštne hranilnice	6.338	02	Tiskovni sklad	68.124	40
„ Kmečke hranilnice	200	—	Kreditno d.uštvo.	1.705	—
„ Obrtne banke	19.781	—	Razlika v saldu Obrtne banke.	4.400	—
Premičnine	3.297	70	Dolg v tiskarni	3.600	—
Terjatve na naročnini.	20.000	—			
„ „ oglasih	1.440	—			
Primanjkljaj	19.320	14			
	84.729	40		84.729	40

Kakor je razvidno iz pričujočih računov, ni imela Zveza drugega vira dohodkov, da se je mogla vzdrževati preteklo dobo, nego le dohodke «Obrtnega Vestnika» in «Koledarja». Vzlic velikim težkočam, ki jih je imelo upravnštvo s svojimi naročniki glede plačevanja naročnine lista kakor koledarja, se je posrečilo izkazati relativno jako dobro bilanco. Od tiskovnega sklada, ki znaša 68.124 K 40 vin., se je porabilo za kritje primanjkljaja v vseh treh letih le 19.320 K 14 vin. Ako odštejemo od upravnih stroškov vsega skupnega poslovanja, ki so znašali v letu 1919. 6327 K 24 vin., v letu 1920. 15.776 K 10 vin. in v letu 1921. 72.227 K 11 vin., skupaj 94.340 K 45 vin., zgolj zvezne upravne stroške, ki so gotovo znašali v

vseh treh letih skupaj 30.000 K, primanjkljaj 19.320 K 14 vin., se izkaže pri «Obrtnem Vestniku» in «Koledarju» čisti dobiček v znesku 10.679 K 86 vin. Do sedaj so se vodili upravni stroški na skupnem računu. Treba pa bo to preurediti, zakaj vsako podjetje mora priti na svoj račun. Zato je bilo potrebno, določiti poseben proračun za Zvezo, ki znaša celokupno v izdatkih 107.600 K, in sicer: za najemnino pisarne 1200 K, za kurjavo in razsvetljavo 2400 K, za pisarniške potrebščine 6000 K, za poštnino 6000 K, za tiskovine 10.000 K, za plačo uredniku 36.000 K, za plačo uradnici 24.000 K, za potne stroške 20.000 K, za prispevek bolniški blagajni in pokojninskemu skladu 2000 K.

Po predlogu g. Primožiča, ki je poročal, da je bilanca točna in da se nahaja blagajna v najlepšem redu, se je blagajniško poročilo odobrilo in dalo gosp. blagajniku absolutorij. Tudi se je soglasno odobrilo proračun za leto 1922.

Glede prispevkov za kritje proračunskih stroškov so bili navzoči zborovalci različnega mnenja. G. Kordelič je predlagal, naj bi vsote, ki so potrebne za kritje zveznih stroškov, pobirala trgovska in obrtniška zbornica s tem, da bi zbornični proračun za to vsoto povišala. Drugi so bili mnenja, da je od načelstva predlagana vsota 40 K za člana previsoka in da bi jo posamezne zadruga ne mogle izterjati. G. Zebal, zastopnik Zveze trgovskih gremijev, je poudarjal, da so za uspešno delovanje Zveze denarna sredstva neobhodno potrebna. Od zveznega odbora se zahteva, da brani interese obrtniškega stanu, da olajša in odpravi težkoče, ki ovirajo razvoj obrtništva, toda brez denarnih sredstev ne more odbor vršiti svoje naloge. V debato so posegli tudi še drugi zadružni zastopniki in slednjič je večina glasovala za predlog načelstva, namreč, da se zviša zadružna doklada na 40 K letno za vsakega člana.

G. Založnik, zastopnik Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug, je govoril o neugodnih prilikah v obrtništvu ter naglašal, naj bi obrtniki polagali veliko važnost na vzgojo obrtniškega naraščaja in na tesno organizacijo.

Po poročilu g. Franchettija o ustanovitvi mojstrske bolniške blagajne se je sklenilo, naj zvezni odbor to vprašanje temeljito prerešeta, naj si pi tozadevno v stik z Zvezo južnoštajerskih obrtnih zadrug in z Zvezo gostilničarskih zadrug ter nato pripravi pravila ter podvzame vse potrebne korake za udeležitev tega vprašanja.

G. dr. Pless konceptni pristav trgovske in obrtniške zbornice, je referiral o mojstrski preizkušnji. Glede «fušarjev» je omenil g. dr. Pless, da je treba opozoriti ministrstvo trgovine in industrije na zlorabo obrtnih pravic s strani nelegitimnih obrtnikov. G. Kordelič je navajal nekaj primerov, s katerimi je dokazal, da vlada tozadevne pritožbe obrtnikov premalo vpoštevata. Zbor sklene na predlog g. Franchettija resolucijo, v kateri se pozivlja vlado, da nemudoma odredi, naj bi postopala obrtna oblastva pri podelitvi obrtnih pravic najstrožje, naj bi potom svojih podrejenih organov pazila, da se obrtni zakoni ne kršijo in da se nelegitimni obrtniki strogo kaznujejo, poleg tega pa tudi dotičnik, ki bi neopravičenemu obrtniku izročil delo.

Glede izpremembe zveznih pravil se je sklenilo, da se naslov Zveze izpremeni iz «Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug» v «Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani». Poleg tega se je sklenilo, da se izpremeni v § 8., da pošiljajo zadruga namesto za 20 za vsakih 50 članov po enega zastopnika z glasovalno pravico na zvezni zbor. § 16. se izpremeni v toliko, da je odbor upravičen izdati zneske do 100 dinarjev, ki niso v proračunu, proti naknadni odobritvi zveznega zbora. § 25. odpade, ker je pristop k Zvezi obligaten.

Nato so se vršile volitve novega odbora, in sicer z vsklikom. V odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči gg.: Engelbert Franchetti Franc Ravnikar, Karel Kordelič, Ivan Kersnič, Jakob Babnik, Vaclav Rogelj, Ciril Primožič, Štefan Špeletič. Kot namestniki so se izvolili gg.: Ivan Gjud, Hlebš, Emil More, Dolinar, Urban-

čič in Šeber. Iz zadrug izven Ljubljane so bili izvoljeni v odbor gg.: Rudolf Kuhar iz Kranja, Filip Ogrič iz Novega mesta, Franc Simon z Vrhnike, Josip Novak iz Kranja. Kot računski preglednik se izvolita gg. Jemec in Teodor Novotny.

Po poročilu g. Franchettija o kreditu za obrtno-nadaljevalne šole se je sklenilo, da se odpošlje vladi resolucijo, v kateri se bo poudarjalo, da kredit v znesku 300.000 K, ki je bil določen že leta 1919. za vzdrževanje obrtno-nadaljevalnih šol, nikakor ne zadostuje, ker so se izdatki za honorarje in za vzdrževalne stroške počtvorili. Zato se zahteva, da se v proračunu za leto 1922. določi vsota 350.000 dinarjev, ker je drugače otvoritev šol za prihodnjo jesen izključena. V resoluciji se tudi poudarja, da obstaja Zveza pri zahtevi, da se obrtno-nadaljevalne šole poddržavijo.

Z ozirom na različna poročila, da namerava ministrstvo prosvete podrediti svojemu resortu vse strokovne in obrtne šole, oziroma postaviti vse v Sloveniji nahajajoče strokovne šole pod vpliv višjega šolskega sveta, se je sklenila resolucija, v kateri se zahteva, da to šolstvo še nadalje resortira od strokovnega ministrstva, kar je v interesu izobrazbe mladine.

Pri slučajnostih je med drugim poudarjal g. Igljč kot zastopnik krojaške zadruga v Ljubljani o važnosti, ki jo imajo obrtne razstave za razvoj obrtništva, ter priporočal, naj bi se vsak obrtnik zanimal za razstave, ki se bodo vršile tekom leta v Sloveniji. Slednjič je priporočal tudi akcijo, da se omeji izvoz najpotrebnejših domačih izdelkov, oziroma potrebščin, kar je za obrtništvo posebne važnosti. Predlagal je, da se današnja resolucijo glede pobiranja «fušarjev» v toliko izpopolni, da se ima za javne dohate vpoštevati le domača obrt.

Ker je bil dnevni red izčrpan in ker se ni oglasil nikdo več k besedi, se je načelnik g. Franchetti zahvalil navzočim za udeležbo ter zaključil zborovanje ob 12. uri 30 min.

Takoj po končanem zboru se je vršila seja zveznega odbora, v kateri se je izvolilo za načelnika Zveze dosedanjega načelnika g. Engelb. Franchettija za podnačelnika pa g. Franca Ravnikarja, tesarskega mojstra v Ljubljani. — Redne odborove seje se bodo vršile vsak zadnji ponedeljek v mesecu.

O mojstrski preizkušnji.

(Poročilo g. dr. Ivana Plessa na občnem zboru «Deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» dne 7. maja 1922.)

Vabilu načelstva Zveze, da bi poročal slavnemu zboru o mojstrski preizkušnji, sem se odzval radevolje.

Predmet, o katerem mi je poročati, ni nekaj novega, kajti mojstrske preizkušnje je uvedla že obrtna novela z dne 5. februarja 1907. (drž. zak. št. 26). Preizkušnja za mojstra ni bila niti tedaj kaka posebnost ali kak novum bivše avstrijske zakonodaje, nje začetki segajo daleč nazaj v zgodovino srednjega veka. Za temeljito razumevanje tega vprašanja je neobhodno potrebno, da vsaj v kratkem ponovim zgodovino mojstrske preizkušnje.

Korporacije obrtnikov, katere najdemo v zgodovini enajstega stoletja pod imeni mojstrije, cehi, bratovščine in korporacije, so se še v petnajstem veku najlepše razvijale in so v svoji, skoro najpri-

mitivnejši organizaciji trajale do osemnajstega veka, so dovoljevale samostojno izvrševanje obrta samo lastnim članom, ki so zadostili zahtevam zakona. Tozadevna zakonska določila so pa bila zelo stroga. Samo obrtnik, ki je izvršil vajeniško dobo ter bil 10 leta zaposlen kot stalen ali abulanten pomočnik in je izdelal mojstrsko delo, se je smel javiti za mojstrsko preizkušnjo. Ako je izkušnjo prestal z dobrim uspehom, je dobil naslov mojstra in je smel samostojno opravljati obrt. Toda, ako je bil obstoj takega privilegija, katerega so imele tedanje organizacije z ozirom na to, da je bil obrt omejen samo na rokodelstvo in ni segal čez meje posameznih pokrajin, za tedanji čas mogoč, ni bilo to mogoče pozneje, ko so se pomnožile prometne zveze ter tako olajšala izmenjava dobrin in se je tudi zbog novih iznajd ter napredka mehanike otvorilo obrtni ekspanzivnosti najširše polje. Z izboljšanjem prometa, z razmahom obrtništva se je smatralo te privilegije korporacij za odiozno omejitve osebnih svobode in to tem bolj, ker so zahtevali pomočniki, da se ublažijo vse krutosti, zahtevane za podelitev obrtne pravice, med tem ko je stremela kasta mojstrov v bojznosti pred konkurenco, ki je morala kot posledica razmer neizogibno nastati, za obdržanje privilegijev korporacij.

V boj, ki je nastal zbog teh nasprotij, je posegla zakonodaja, in od letá 1725. (da ostanem pri zakonodaji bivše avstro-ogrske monarhije) je sledilo brezštevilo zakonskih določil, ki, ne glede na to, da omejujejo obrtniško svobodo, stremijo vendar za tem, da se omilijo drakonične mere preteklosti. S patentom Karla VI. z dne 2. marca 1725. se je dovolilo preizkušnjo tudi onim, ki niso pripadali korporacijam, a v prvi vrsti onim, ki niso vsled pomanjkanja gmotnih sredstev bili v stanu plačati zahtevane pristojbine. Dekret z dne 19. aprila 1732. priporoča, da bi bilo delo, ki se nalaga kandidatu lahko in ne bi zahtevalo preveč truda in stroškov. Toda, kakor so pozneje razvideli, niso imele te mere mnogo uspeha, kajti z odlokom z dne 22. marca 1790. se je določilo, da sme kandidat izgotoviti delo za preizkušnjo tudi pred deželnim oblastvom.

Med tem so pa v letu 1791. v Franciji že uvedli svobodo izvrševanja obrti. V istem letu so uvedli obrtno svobodo tudi v nekaterih drugih evropskih državah. Med tem, ko so v pokrajinah bivše Avstrije za časa vladanja Marije Terezije in Jožefa II. izkušali ugoditi zahtevam liberalnega toka časa in znatno omejiti avtoriteto korporacij, se je začelo nasprotno gibanje v zakonodaji za časa vlade Franca II., kar je pa povročilo še večja nasprotja med samostojnimi obrtniki na eni strani in pomočniki na drugi strani.

Leta 1855. je izdelala avstrijska vlada načrt, ki sloni na priznanju široke obrtne svobode. Vsled predlaganih različnih izprememb je zadobil načrt moč zakona komaj dne 20. decembra 1859. Čeravno diferira zakon od načrta iz leta 1755., ki je bil zelo liberalen, sloni vendar tudi zakon na kriterijih obrtne svobode. Z njim se je ukinilo privilegije korporacij, odpravilo mojstrski izpit in dokaz usposobljenosti se je predpisal samo za nekatere koncesijonirane obrte. Toda ta popolna svoboda ni bila obrtništvu nikakor koristna. Velika konkurenca veleindustrije kakor tudi dejstvo, da je smel vsak, kdor je hotel svobodno izvrševati obrt, sta obetala obrtništvu zelo težko bodočnost in zato se je slišalo iz obrtniških krogov

mного pritožb proti novemu zakonu in zahtevalo se je nove omejitve svobodnega izvrševanja obrta. Razmere obrtništva so se poslabšale od dneva do dneva, a v prid mojstrskim zahtevam so se pridružili tudi še politični motivi, ki so svetovali vladnim krogom, da podpira obrtništvo in da radikalno reformira obrtne zakone. Reforma se je potem izvršila potom zakona z dne 15. marca 1883. (drž. z. št. 39), ki je deloma ukinil določila iz leta 1859. ter uvedel poleg prostih in koncesijoniranih obrtov rokodelske obrte, za katerih izvršitev se je zahteval dokaz usposobljenosti, katerega se je podalo potom dokaza o izvršenju vajeniške dobe in daljši zaposlenosti kot pomočnik.

(Dalje prihodnjic.)

Dimnikarstvo njega razvoj, namen in pomen.

Za rojstvo dimnikarskega stanu se prav ne vé. Označba za prve dimnike je bila «kamin», to so bili prolazni dimniki velike dimenzije, kakor jih še danes nahajamo. Takrat so postali tudi dimnikarji z nazivom «Kaminkehrer, Kómynik, Spazakamino». Dimnikarji, če jih že smem tako imenovati, so igrali v tisti dobi precej žalostno ulogo. Šli so po cesti za kruhom in povpraševali po delu, kakor hodijo še danes piskrovezji. Preteklo je več desetletij in sčasoma so se oglasili med dimnikarji možje, poudarjali oblastem važnost, da je z ozirom na varnost proti ognju potrebno, da morajo biti dimniki po dimnikarju osnaženi. To so tudi izposlovali. Bilo pa je dano hišnim posestnikom na razpolago, da si izberejo poljubnega dimnikarja. Stavbna tehnika je napredovala tudi v kurilnih napravah. Stavili so se štedilniki, razne peči, ruski dimniki itd. Ruski dimnik je, soditi po imenu, ruskega izvora. Ruski car Aleksander je baje nekoč videl dimnikarja, ko je čistil prolazni dimnik. Zdelo se mu je delo naporno in dal je delati ožje dimnike, ki so se tudi pri nas začeli staviti. Izkazali so se za zelo praktične, zavzemali so manj prostora, a kurilne naprave so boljše funkcionirale.

Znano je, da so bile svoj čas hiše tudi večje stavbe, krite večinoma z deščicami (Schindeldach), znano pa je tudi, da se ruski dimniki radi vnamejo, in če se je tak dimnik vnel, je imel gorljivo polje. Krivda tem požarom je pa bila v večji meri ta, ker se dimniki niso vedno čistili. Vzrok slednjemu je bilo zopet iskati v tem, ker je posestnik zbiral poljubnega dimnikarja in se izgovarjal zdaj na enega, zdaj na drugega. Kaznovalo se je navadno dimnikarja, čeprav krivično. Omenjam, da je bila takrat dimnikarska obrt že koncesijonirana.

Pred dobrimi 20 leti se je začelo med dimnikarji gibanje z ozirom na splošno javno varnost in tudi vsled storjene jim krivice. Zahtevalo se je, naj se določijo ometalni okrajji, katere prevzame po en dimnikarski mojster. Ta zahteva se je tudi iz naprednih krogov podpirala. Dosegel se je § 42. obrtnega reda. Z določitvijo teh okrajjev se je dalo dimnikarju priliko, temeljito spoznavati kurilne naprave v svojem delokrogu; tudi se ga lahko pritegne odgovornosti.

Kako pa danes sodi svet o dimnikarju? Ljudje ga poznajo, da je črn, da nosi metlo in krtačo, da čisti dimnike in peči. Gospodinje in kuharice ga spoznavajo in sprejemajo kot neljubega gosta zaradi njegove barve itd. Rade ga pa vidijo dekleta, ker jim

dimnikar baje prinesè srečo in s tem tudi večkrat moža. To je splošno mnenje o dimnikarju.

Oglejmo si pa natančneje dimnikarjev poklic. Vesten dimnikar je stalen gasilec. Njegovo delo je, ohraniti vedno varnost proti požaru. S tem, da snaži kurilne naprave, se prepriča o pomanjkljivosti istih. Opozarja stranke na razne neprevidnosti, kakor: go-reči pepel ne spada na smetišče, ampak v pločevina-sto posodo, v mestih v pepelne jame. Pazi, da se gorljivi predmeti odstranijo od kurilnih naprav, da se poškodovana vratca na dimnikih popravijo. Opo-zori, ako je v dimnik ali v dimno cev vzdian lesen tram, nadalje na veliko nevarnost še obstoječih peč-nih zapiralnikov. Isti so povzročili že smrtne slučaje z zadušenjem stanovalcev itd.

Dimnikar mora imeti znanje o stavbnem redu, o stavbah, posebno v kurilnih napravah ter dati prak-tične nasvete v slednjih. V svojem poklicu je pod-vržen raznim ognjepolijskim, stavbnim in kazen-skim zakonom. Ima torej dolžnosti, in kjer so dolž-nosti, bi morale biti tudi pravice. Delo dimnikarja je večkrat naporno in nevarno, ker ima opraviti v pro-laznih dimnikih, posebno v večjih obratih, nadalje na strehah itd.

Iz gori navedenega je razvidno, da dimnikarska obrt ni produktivna, ampak vzdrževalna s tem, da vzdržuje in skrbi za povzdigo varnosti proti požaru. Naloga dimnikarja je gotovo plemenita: varovati lju-dem njihovo najdražje, življenje in zdravje poleg imetja. Njemu je torej obrt ne samo namen pridobi-vanja, ampak naloga izpolnjevanja dolžnosti za skup-nost. S tega vidika bi se moralo dimnikarja spozna-vati in vpoštevati.

R—

Razno.

Zborovanje obrtnikov in trgovcev iz šoštanjskega okraja. Dne 23. aprila se je vršilo v Šoštanju ob veliki udeležbi obrtnikov in trgovcev šoštanjskega okraja lepo uspelo zborovanje v prostorih hotela Jugoslavija, sklicano od obrtnega društva šoštanjskega. Na zborovanju so se razpravljale najrazličnejše obrtniške zadeve in se je so-glasno sprejelo sledečih 11 resolucij: 1.) Vlada se na-proša, da se čim prej ustanovi po ustavi nam zajamčen Privredni svet za obrtništvo. 2.) Pri oddaji državnih na-bav se naj iste ako razpisujejo, da bo mogoče malemu obrtništvu se jih udeležiti potom svojih organizacij, in da se nanje ozira v prvi vrsti pri oddaji. 3.) Obrtništvo zahteva za sebe prost delavni čas brez vsakega motenja in posebnega dovoljenja, za delavstvo pa priznava za vsako stroko določeni delavni čas, da sme prosto skle-pati pogodbe za nadurno delo proti večjemu plačilu. 4.) Vlada naj z vsemi sredstvi podpira obrtni naraščaj, da skrbi za dobro odgojo s tem, da zabrani udeležbo pri političnih organizacijah, in v ta namen ustanavlja posebne vajeniške dome, prevzame vse že obstoječe obrtno-nadaljevalne šole in ustanavlja iste povsod, kjer se na-haja večje število vajencev, vzdržuje iste iz državnih sredstev, da ne bo obstoj odvisen od posameznikov. 5.) Vlada se poziva, da pospeši in povzdigne izobrazbo obrtništva s prirejanjem poučnih tečajev po zadrugah ter da iste podpira s cenim kreditom za boljši razvoj združništva. 6.) Vlada se opozarja, da čim prej uredi enotno socialno oskrbo, tako da se ta raztegne tudi na samostojno obrtništvo in vse druge sloje, ki niso zadostno zavarovani, za obolelost, nezgodo, onemoglost in sta-

rostno zavarovanje. Obstoja naj samo ena državna oskrba za vse, v kateri naj bi sodelovali sorazmerno vsi pri-zadeti sloji in obstoječe oblasti. 7.) Vlada se naproša, da najstrožje postopa, da se čim prej odpravi verižniško trgovstvo in zajezi fušarstvo v obrti s tem, da se vpelje poleg denarne globe tudi občuten zapor, pri podelitvah pa gleda na strogo potrebo in usposobljenost. 8.) Pri ure-ditvi novega obrtnega zakona naj se na sodelovanje pritegne strokovnjake iz obrtnih organizacij, da se zakon prilagodi razmeram. 9.) Obrtništvo protestira proti pre-nagljeni izdaji zakonov, ki so potem neizpeljivi in so preenostranski, da škodujejo drugim slojem. 10.) Obrt-ništvo se strinja z dne 3. aprila v Ljubljani sklenjenimi resolucijami, naštetimi pod točkami 1 do 7 in 9 do 14, kakor so te objavljene v «Obrtnem Vestniku». Zahteva, da se dovoli obrtnim društvom, da smejo za davčno oblast imenovati svojega zaupnika, ki bi imel vpogled v davčne spise in pravico prisostvovati davčni komisiji pri od-merjanju davkov. 11.) Zborovalci se ogorčeni čudijo, kako je mogoče, da se noben poslanec ni oglasil proti poviša-nju že tako visokih dnevnic, ko že ni kredita za bolnice, obrtne šole in druge nujne potrebe, ko se mora tako šte-diti, in da je eksistenčni minimum tako nizko določen. Ker so se pa dnevnic že zvišale, stavimo predlog, da se iste izplačajo le onim poslancem in le tedaj, če so pri sejah zbornice ali odsekov, ali če so oproščeni vsled bolezni; v vseh drugih primerih naj se dnevnicе ukinejo. Vlada se naproša, da vzame sklenjene resolucije na zna-nje in jih vpoštevati.

O velikosti in prebivalstvu naše države so se tekom zadnjih mesecev ponovno objavili v dnevnem časopisu podatki na podlagi rezultatov zadnjega štetja z dne 31. januarja 1921. Ti podatki pa so bili deloma nepopolni, ne da bi se občinstvo opozorilo na nepopolnosti. Zdi se nam tedaj potrebno, da podamo končni rezultat. V vsej Jugoslaviji je 11,903.914 prebivalcev. K temu pride še nekoliko tisočev v korekturah na albanski meji, tako da znaša celokupno prebivalstvo naše kraljevine nekako 12 milijonov. To številko moramo smatrati kot končno-veljavno vsoto. Naposled naj sledijo še končnoveljavne številke za nekatera največja mesta. Največ ljudi ima Beograd, in sicer 111.740; na drugem mestu je Zagreb s 108.338 prebivalci in na tretjem mestu Subotica s 101.857 prebivalci, na četrtem mestu je Sarajevo s 60.087 pre-bivalci, nato **Ljubljana** s 53.306, dalje Skoplje z 41.066, Novi Sad z 39.147, Osijek z 34.412, Split z 31.542, Sombor z 31.335, Senta s 30.697, **Mari bor** s 30.641 in Bitolj z 28.418 prebivalci.

Izvoz in uvoz klavne živine in sladkorja v Češko-slovaško. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesente na novo regulacijo izvoza in uvoza živine in mesa. Pri izvozu in uvozu živine in mesa se mora postopati na sledeči način: Prošnje za dovoljenje uvoza in izvoza živine in mesa morajo biti vložene pri ministrstvu trgovine, oddelek bivšega urada za inostransko trgovino Ministrstvo obchodu (Urad pro zahranični obchod) («Merkur», Praha I., Revolučni tř. 2). Izvoz klavne goveje živine se dovoljuje na podlagi resničnega uvoza klavne živine in obratno, in da ni ne izvoz ne uvoz vezan na kompenzacijo ali kavcijo. Uvoz klavne goveje živine je prost pristojbin, carina pa znaša Kč 180— za kos, pri izvozu se plača pol odstotka od zaračunane cene. Pri uvozu klavne živine je treba izpolniti vse veterinarsko-polijske pogoje, naznanitev teh pogojev je treba zahtevati pred izvršitvijo uvoza pri poljedelskem ministrstvu. Prošnje morajo biti dopolnjene z vsemi potrebnimi dokazi, posebno pa z dokazom, da je importer, oziroma izvoznik, sam producent, odnosno,

da ima obrtno dovoljenje (obrotni list) in razen tega upravičenje do trgovine. Pri uvozu mora biti natančno navedena uvozna carinska postaja, kakor tudi naslovna postaja, kam se bo živina uvozila, z opombo, ali je ta postaja zvezana z dovlačno železnico s klavnico, kjer se bo živina klala. Uvoz klavne živine in mesa se dovoljuje zaradi tega, da se cene mesu na domačem trgu znižajo. Uvoznik mora torej dati zadostno jamstvo, da se bo cenejši nakup živine v tujini pojavil tudi v znižanih cenah mesa v drobni prodaji, kar bo ministrstvo trgovine, kakor tudi prehranjevalno ministrstvo, po svojih organih strogo nadzorovalo. Prosilcem, ki ne dajejo tega jamstva, se uvoz sploh ne dovoli. — Za izvoz in uvoz sladkorne pese in sladkorja velja sledeča naredba: Po razglasu urada za inozemsko trgovino z dne 21. oktobra 1921., č. 68.088, je bila poverjena Čsl. společnost pro uvoz cukru, spol. s. r. o. v Pragi, dovoljevati do preklica izvoz in uvoz sladkorne pese, sveže, zmlate pese, sladkorja, sladkornega sirupa, umetne strdi, kandiranega sladkorja, zrezkov in kali. Na prošnjo imenovane družbe se regulira izvoz in uvoz tega blaga na ta način, da bo imenovana družba dajala dovoljenje samo za izvoz sladkorja na debelo in drobno, tako da uvoz vsega blaga kakor tudi izvoz istega, razen sladkorja, v kolikor se še ne nahaja v seznamu blaga, katerega izvoz je prost brez dovoljenja in brez pristojbin (zmlata pesa, sladkorni sirup, kandiran sladkor, umetna strd), bo dovoljeval prehranjevalni odsek ministrstva trgovine za delokrog bivšega urada za inostransko trgovino. Izvozno dovoljenje za manjše množine sladkorja do 10 kg daje tudi razen tega odsek za prtljage pri ministrstvu trgovine za delokrog, prej Urad za inozemsko trgovino, in se pobira pristojbina za vsak kg po Kč 2.— Ta odredba je stopila v veljavo dne 20. marca 1922.

Vseslovensko trgovsko zborovanje v Celju. V soboto, nedeljo in ponedeljek so se vršila v Celju važna zborovanja slovenskih trgovcev. V soboto ob pol eni uri popoldne so imele trgovske zadruge celjskega političnega okraja občni zbor, na katerem so sklenile ustanovitev trgovskega gremija za celjski politični okraj. Ob pol štirih je bil občni zbor zveze trgovskih gremijev in zadrug Slovenije, katerega se je udeležilo 60 delegatov krajevnih trgovskih organizacij. Oddelek ministrstva trgovine in industrije je zastopal zadrugi komisar Založnik, trgovsko zbornico dr. Pless, okrajno glavarstvo dr. Senekovič, trgovsko društvo «Merkur» tajnik Delakorda. Zborovanje je otvoril zvezni predsednik Ivan Jelačin. Za njim so govorili dr. Pless, Založnik in Mohorič. Vršila se je obširna debata o tesnejših stikih zvez z zadrugami potom predavanj zveznega tajnika, sklenila se je zahteva, da ostane še zanaprej trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani kot skupni zavarovalni zavod za vse trgovske uslužbence v Sloveniji, dalje protestna resolucija zoper obligatorično nezgodno zavarovanje uslužbencev. Zahteva se takojšnje izdaje pravilnika k zakonu o pobijanju draginje. Prihodnji občni zbor se vrši leta 1923. v Ljubljani. Zvečer se je vršil v krasno okrašeni dvorani Narodnega doma koncert na čast došlim gostom. Zabava je bila prijetno neprisiljena. V nedeljo ob 9. uri dopoldne se je vršil vseslovenski trgovski shod, katerega se je udeležilo nad 300 zastopnikov vseh trgovskih organizacij iz Slovenije. Trgovinsko ministrstvo je zastopal doktor Pfeifer, mesto Celje župan dr. Hrašovec, trgovsko zbornico dr. Pless, obrtno-zadružno nadzorništvo komisar Založnik, finančno upravo nadsvetnik dr. Sedlar in okrajno glavarstvo dr. Senekovič. Zborovanje je otvoril v imenu celjskega gremija njegov načelnik g. Stermecki

s pozdravnim nagovorom, v katerem je pozdravil trgovstvo Slovenije, ki se je zbralo v Celju, da razpravlja o zadevah svojega stanu. Na predlog otvoritelja je bil izvoljen za predsednika zborovanja J. Jelačin, zvezni predsednik, ki je naglašal v nagovoru težkoče v boju trgovskega stanu za pridobitev onega ugleda, ki ga je trgovstvo uživalo pred vojno. Župan dr. Hrašovec pozdravi trgovstvo v imenu mesta Celja in na kratko opiše čase, ko so se morali v Celju slovenski trgovci še skrivati. V imenu ljubljanske trgovske in obrtniške zbornice je pozdravil zborovalce dr. Pless, ki je ugotovil, da smo še vedno daleč od normalnih razmer, čeprav smo že v četrtem povojnem letu. Po pozdravnih nagovorih je podal predsednik Jelačin splošen gospodarski referat in poročilo o uspehih Zveze gremijev v pretečenem letu. Poročilo g. Jelačina so sledili govori: ravnatelja celjske Zadrugne zveze g. Janka Lesničarja o problemu sanacije naše valute, ki ga prinašamo v uvodniku, dalje tajnika zveze gremijev g. Ivana Mohoriča o aktualnih prometnih vprašanjih in ravnatelja trgovske šole g. F. Martinška o organizaciji trgovskih zvez. Po govori poročevalcev so bile soglasno sprejete resolucije, v katerih slovensko trgovstvo ponavlja in se izreka solidarnim z resolucijami, ki so bile sprejete na I. in II. vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani in Mariboru. Nato je prečital predsednik poročilo «Trgovinskega glasnika» o protestnem zborovanju srbijanskih trgovcev v Beogradu, ki kritizira finančno in gospodarsko politiko vlade. Popoldne so si udeleženci ogledali naprave državne cinkarne in kemične tvornice, kjer sta rudarski svetnik Baebler in inž. Krule obiskovalcem razkazala iz prijaznosti vse naprave.

Zbornični prispevki obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je dovolila sledeče prispevke obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam: 1.) Zbornični prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Obrtnim nadaljevalnim šolam v Murski Soboti se dovoljuje 2000 Din (8000 K), Ormožu 2000 Din (8000 K), Mengšu 2000 Din (8000 K), Konjicah 1500 Din (6000 K), Ljutomeru 1500 Din (6000 K), D. M. v Polju 2000 Din (8000 K), Brežicah 1000 Din (4000 K), Radovljici 2000 Din (8000 K), Slovenjgradu 1800 Din (7200 K), Ribnici 1500 Din (6000 K), Slovenski Bistrici 1000 Din (4000 K), Št. Juriju ob j. ž. 1000 Din (4000 K), Šmarjah pri Jelšah 1500 Din (6000 K), Šmartnem pri Litiji 2000 Din (8000 K), Trbovljah 1700 Din (6800 K), Št. Vidu nad Ljubljano 3500 Din (14.000 K), Tržiču 2500 Din (10.000 K), Toplicah pri Zagorju 2000 Din (8000 K), Žalcu 1500 Din (6000 K), Žireh 2000 Din (8000 K). — 2.) Zbornični prispevki trgovskim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Trgovskim nadaljevalnim šolam v Celju se dovoli 1800 Din (7200 K), Ljubljani 3000 Din (12.000 K), Ptujju 1800 Din (7200 K). — 3.) Zbornični redni in izredni prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Dovoli se obrtno-nadaljevalni šoli v Celju redna podpora 5000 Din (20.000 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Ljubljani redna podpora 13.000 Din (52.000 kron), izredna podpora 5000 Din (20.000 K), Mariboru redna podpora 7500 Din (30.000 K), izredna podpora 2500 Din (10.000 K), Ptujju redna podpora 18.000 Din (72.000 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Kranju redna podpora 3000 Din (12.000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K), Novem mestu redna podpora 2000 Din (8000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K). — Vsi prispevki so se dovolili z določilom, da je vsaj 50 % teh podpor porabiti za nakup učil in drugo polovico šele za pokritje stvarnih potrebščin (kurjave, razsvetljave in postrežbe), eventualno, ako so ti izdatki kriti, za doklado učiteljskim honorarjem. Te podpore, ki se izplačajo takoj,

ko predložijo redno pobotnico, veljajo samo za tekoče šolsko leto, in šole do 31. decembra t. l. nimajo od zbornice ničesar več pričakovati. Tudi veljajo višine podpor samo za to leto in ni obvezna za prehodna leta.

Zgradba državnih železniških delavnic v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je posredovala pri ministrstvu saobračaja v zadevi pospešitve del za zgradbo državnih železniških delavnic v Ljubljani, za katere je bil predviden kredit štirih milijonov dinarjev v investicijskem programu sedemodstotnega posojila. Ministrstvo saobračaja je obvestilo zbornico, da je dalo v to svrhu v tekočem računskem letu od celokupnega zahtevanega kredita v znesku 3,260.000 dinarjev, ki ga je v to svrhu zahtevala zagrebška direkcija kot prvi obrok 2,470.000 dinarjev in da bo ostanek v znesku 790.000 dinarjev dalo v prihodnjem računskem letu na razpolago.

Razpisi.

Dobava sraje in ovratnikov. Ministrstvo vojne in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, namerava nabaviti 1050 sraje in 2100 ovratnikov. Ponudbe z navedbo cene in dobavnega roka je poslati «Odeljenju mornarice v Zemunu» ter je po možnosti priložiti vzorce. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja novih konjskih podkev. Dne 10. junija t. l. se vrši v pisarni Ubojnega slagališta IV. armijske oblasti (vojašnica kralja Petra I.) v Zagrebu javna ustmena licitacija 54.000 komadov velikih novih konjskih podkev, ki se nahajajo v Ubojnem slagalištu III. armijske oblasti v Skoplju. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava usnja. Uprava vojne odeče I. v Beogradu razpisuje na dan 30. maja t. l. drugo ofertalno licitacijo glede dobave 50.000 kg kravine. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 29. maja t. l. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave 4000 vagonov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu
vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Fotografski in umetno slikarski atelje Avg. Černe

Celje, Ljubljanska cesta 10 (prej V. Pick)

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene najnižje. Poveča po vsaki sliki. Slika v olju, akvarel, pastel, po naravi in po vsaki sliki, fotografira za društva najceneje. Restavrira stare umetnine za muzeje, galerije, cerkve, privatnike itd. itd.

Za fotografe znižane cene.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Beograd, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Wien, Trieste, Abbazia, Zara, New-York: Frank Sakser State Bank.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Renini davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem dne 31. decembra 1921. izstopil iz tvrdke Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Comp.

Moja pisarna se nahaja izza dne 1. januarja 1922.

**v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 14,**

v Mathianovi hiši, zraven tvrdke
Schneider & Verovšek.

Fr. Kalmus,
tovarna glinastih peči in štedilnikov
v Ljubljani, Opekarska cesta.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniško in elektrotehniško podjetje

Trgovina s tehniškimi in elektrotehničskimi predmeti na drobno in debelo. — Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pnevmatike. — Na razpolago je hidravlična stiskalnica za demontiranje železnih in namontiranje gumijastih obročev.

Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz svetovnoznane tov. Walter Martiny v Turinu

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta 2, tel. 588.

Brzjavljavi: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. 470. — Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. 133. — Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.